Opgave 2 Lichamelijkheid en techniek in sport

8 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van het eerstepersoonsperspectief op de vraag naar de mens met de opvatting van Houterman: de manier waarop Ireen Wüst haar bestaan ervaart met pijn/frustratie 1
- een uitleg van het derdepersoonsperspectief op de vraag naar de mens met de opvatting van Houterman: het van buitenaf objectief beschrijven van de mens aan de hand van meetresultaten 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Het eerstepersoonsperspectief op de vraag naar de mens gaat over de manier waarop je je eigen bestaan ervaart. Houterman geeft aan dat hiervoor te weinig aandacht is bij het gebruik van techniek om prestaties te verbeteren. Hij geeft de bestaanservaring van Ireen Wüst weer, namelijk pijn en frustraties. 1
- Het derdepersoonsperspectief op de vraag naar de mens gaat over een objectieve beschrijving van de mens van buitenaf. Dit is te zien in Houtermans opvatting dat techniek om lichaamsfuncties te meten, zoals de hartslag van een sporter, kan helpen bij het bestuderen van het bewegende lichaam. 1

9 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat een argumentatie vanuit welk mensbeeld de mens als sportend wezen het best kan worden begrepen, waarbij wordt weergegeven wat de volgende mensbeelden inhouden en deze tegen elkaar worden afgewogen:

- het dualistische mensbeeld van de marathonloper, waarin geest en lichaam twee verschillende substanties zijn 1
- het monistische mensbeeld van de rugbyspeler, waarin bewustzijn en lichaam één substantie zijn 1
- het mensbeeld van de wielrenner dat aansluit bij het ingebedde denken, waarin denken is ingebed in een omgeving 1

voorbeeld van een goed antwoord:
In het monisme zijn lichaam en geest één substantie, zoals de rugbyspeler zegt dat bewustzijn in een vouw van het weefsel kan liggen. Het probleem van het monisme is voor mij dat de eenheid tussen lichaam en geest niet helder is uitgewerkt, omdat het zich te veel tot de fysieke grenzen van het lichaam beperkt, zonder de context en omgeving waarin denken plaatsvindt erbij te betrekken. Het monisme staat tegenover het dualisme, waarin lichaam en geest twee losse substanties zijn. Ik ben het niet eens met het dualistische mensbeeld van de marathonloper, waarin het lichaam wordt vergeleken met een auto en de geest met de chauffeur. Het probleem van het dualisme is dat onduidelijk is hoe beide substanties op elkaar reageren en waarom de geest vooropgaat en het lichaam de geest volgt. Zowel het monisme als het dualisme schieten wat mij betreft tekort. Embedded cognition lost in zekere zin zowel de tekortkomingen van het monisme als die van het dualisme op, omdat de omgeving wordt betrokken bij het denken en het denken niet los komt te staan van het lichaam. In het mensbeeld van de wielrenner komen denken, beweging, gevoel van stress en plezier niet alleen maar uit het binnenste van de wielrenner, maar ze vormen juist een samenhang met lichaam en omgeving: de wielrenner gebruikt het peloton en de afstand tot de finish, dat is een vorm van ingebed denken. Het lichaam, de context en omgeving worden gebruikt voor het denken. Daarom denk ik dat de mens als sportend wezen het best begrepen kan worden vanuit het mensbeeld van de wielrenner, dat aansluit bij embedded cognition. 3

Opmerkingen
- *Aan een antwoord waarin op juiste wijze een beargumenteerde afweging wordt gemaakt van de mensbeelden, resulterend in een dualistisch dan wel monistisch mensbeeld, kunnen ook scorepunten worden toegekend.*
- *Aan een antwoord waarin op juiste wijze wordt weergegeven wat een mensbeeld inhoudt zonder dat deze weergave in een adequaat beargumenteerde afweging is opgenomen, kunnen geen scorepunten worden toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores

10 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met tekst 4 dat Plessner met het begrip excentrische positionaliteit bedoelt dat de mens zichzelf en de wereld ervaart en reflecteert op zijn bestaan 1
- een uitleg met tekst 4 van Plessners wet van de utopische standplaats dat de mens boven zichzelf wil uitstijgen en vaste grond onder de voeten wil, maar ontworteling / begrenzing ervaart 1
- een uitleg met het begrip excentrische positionaliteit en de wet van de utopische standplaats van Plessners opvatting dat het wezen van de mens onbepaald is en mensen de vrijheid hebben om hun bestaan/wezen zelf in te vullen 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Volgens Plessner hebben mensen een excentrische positionaliteit. De mens kan als het ware achter zichzelf gaan staan en ervaart zich daardoor als een ik dat de eigen binnenwereld en de relatie met de buitenwereld tegelijkertijd kan beschouwen. Dit zie je in tekst 4 in de tip om niet alleen met dromen en perfectioneren bezig te zijn, maar ook terug te kijken om je te realiseren wat je allemaal al hebt gedaan om te bereiken waar je nu bent. 1
- De wet van de utopische standplaats houdt in dat mensen ernaar verlangen om boven zichzelf uit te stijgen, zoals Klaver die droomt om wereldkampioen te worden op een individueel onderdeel, en tegelijkertijd ernaar verlangen vaste grond onder hun voeten te hebben. Door boven jezelf uit te stijgen, ervaar je ontworteling en wil je juist houvast, zoals Klaver dat zoekt in rituelen / een vast stramien door elk seizoen kleine dingen te perfectioneren / tevreden over zichzelf te zijn als ze daarmee het beste uit zichzelf haalt. Maar volgens Plessner is het ons lot om elke vaste grond die we denken te hebben ook weer zelf te ondermijnen, zoals Klaver de vaste grond die ze zichzelf denkt te bieden ook weer ondermijnt door het besef dat ze haar vaste stramien gebruikt als motivatie voor haar droom en dat het geen garantie is voor de eerste plek. 1
- Omdat mensen op hun relatie met de wereld reflecteren en zowel verlangen om boven zichzelf uit te stijgen als vaste grond willen voelen, kun je zeggen dat het wezen van de mens onbepaald is. Ons wezen en bestaan staan niet vast en kunnen alles worden. Het ligt niet vooraf vast wat onze essentie is, ons wezen is onbepaald en we hebben de vrijheid om ons wezen en bestaan in te vullen. 1

Vraag	Antwoord	Scores

11 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg met de handbike als nieuwe techniek dat Haenen niet decentreert, omdat zij niet vreemd komt te staan tegenover de wereld die deze techniek opent / geen zintuiglijke desoriëntatie ervaart 1
- een uitleg dat volgens Kockelkoren recentreren volgt op decentreren: na vreemd zijn komen te staan tegenover de wereld / na de desoriëntatie, lijven onze zintuigen de nieuwe techniek in waardoor ons perspectief verandert 1
- een argument tegen Kockelkorens opvatting dat de omgang met techniek de zintuiglijke ervaring verandert door decentreren 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Van decentreren is sprake als gebruikers van een bepaalde techniek vreemd staan tegenover die techniek en de wereld die deze techniek opent. Gebruikers kunnen zich zintuiglijk gedesoriënteerd voelen zoals de eerste treinreizigers. Hiervan is bij Haenen geen sprake als ze de nieuwe techniek van de handbike gebruikt. Ze voelt niet dat ze vreemd komt te staan tegenover de wereld die deze techniek opent, maar haalt meteen voldoening uit haar eigen fysieke kracht. 1
- De ervaring van desoriëntatie bij decentreren maakt het volgens Kockelkoren mogelijk dat we reflecteren op de manier waarop ons lichaam en technologie onze ervaring bemiddelen. Volgens hem volgt op decentreren dan ook recentreren. Van recentreren is sprake als je zintuigen de nieuwe techniek inlijven. Je maakt je een nieuw regime van zintuiglijkheid eigen, waardoor jouw ervaring van jezelf in de wereld verandert. 1
- Kockelkoren geeft allerlei voorbeelden van nieuwe technieken waarbij we zintuiglijk gedesoriënteerd raken, decentreren en vervolgens recentreren. Hij noemt treinen en kermisattracties waarbij verschillende zintuigen elkaar niet meer bevestigen. Maar niet alle nieuwe technieken roepen zintuiglijke desoriëntatie op, zoals bij Haenen met haar handbike. Ook het gebruik van de eerste pc's of zaagmachines leverde bij mijn weten geen zintuiglijke desoriëntatie op. 1

Vraag	Antwoord	Scores

12 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat een computer gebaseerd op algoritmes volgens Dreyfus op een andere aanname is gebaseerd dan waarop gedrag van mensen is gebaseerd: een computer gebaseerd op algoritmes is gebaseerd op de aanname dat ordelijk gedrag vertaald kan worden in logische regels, terwijl het gedrag van mensen gebaseerd is op alledaagse ervaringskennis 1
- een uitleg dat volgens Harari het belang van menselijke ervaringen zal plaatsmaken voor dataïsme: menselijke ervaringen hebben geen intrinsieke waarde, want alles, inclusief de mens, is uit te drukken in algoritmes/data 1
- een argumentatie over wat de computer kan doen met de informatie over de gebroken neus van Mbappé met Dreyfus' opvatting dat een computer gebaseerd op algoritmes op een andere aanname is gebaseerd dan waarop gedrag van mensen is gebaseerd / met Harari's opvatting dat het belang van menselijke ervaringen zal plaatsmaken voor dataïsme 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Dreyfus stelt dat mensen en AI of computers waarnemingen anders verwerken. Bij een computer gebaseerd op algoritmes wordt ervan uitgegaan dat ordelijk gedrag vertaald kan worden in logische regels. Een computer kan dus allerlei feiten meewegen, maar vertaalt altijd op basis van algemene regels zonder te kunnen kiezen welke informatie relevant is. Mensen daarentegen gedragen zich vaak op basis van alledaagse kennis die voortkomt uit ervaringen die op de achtergrond aanwezig zijn en waarmee we inschatten welke informatie relevant is en welke niet. 1
- Volgens Harari is alle informatie uit te drukken in data of algoritmes. Dat geldt volgens hem ook voor de mens. In het dataïsme heeft niets intrinsieke waarde. Menselijke ervaringen zijn niet meer op zichzelf waardevol of van betekenis, ze kunnen volgens hem vervangen worden door algoritmes en computerprogramma's. 1
- Ik denk dat de computer een betrouwbare voorspelling kan doen over de uitkomst van het toernooi met de geanalyseerde kennis. Volgens mij zijn de kansen voor Frankrijk inclusief Mbappés gebroken neus prima te reduceren tot een helder algoritme waarmee een betrouwbare voorspelling gedaan kan worden. Menselijke ervaringen voegen vrij weinig toe aan dit soort voorspellingen, omdat ze uiteindelijk allemaal – inclusief verwachtingen en afwegingen over de relevantie omtrent onverwachte situaties zoals een gebroken neus – zijn mee te nemen in een algoritme. Menselijke ervaringen zijn inderdaad, zoals Harari zegt, niet meer van belang in het dataïsme, omdat alle mogelijke menselijke ervaringen door een computer kunnen worden meegewogen. 1

of

Vraag	Antwoord	Scores
	• Ik denk dat computers niet goed kunnen vaststellen of de gebroken neus van Mbappé in het voordeel van het Franse team gaat werken of juist in het nadeel. Daarvoor heb je menselijke ervaring en inschatting nodig. Mensen kunnen kiezen om af te wijken van wat je logischerwijs zou verwachten, ze kunnen hun intuïtie volgen, ze kunnen Mbappé in de ogen kijken en inschatten wat die gebroken neus met hem doet en welke invloed dat heeft op zijn prestaties op het veld. Ik ben het met Dreyfus eens dat menselijk gedrag op iets anders is gebaseerd dan waarop computers zijn gebaseerd. De algoritmes en logica van een computer missen bepaalde menselijke mogelijkheden. Er is veel meer informatie dan een computer ooit kan gebruiken en het wegen van die informatie vereist een openheid en onbepaaldheid die mensen met hun willekeur en grilligheid wel hebben, en computers niet omdat ze altijd in de routes of routines van het algoritme blijven hangen.	1